

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Lochem
T.a.v.
Postbus 17
7240 AA Lochem

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

DSO-verzoeknummer

OLO 8296891

Onze referentie

1490648

Datum 12 februari 2024
Betreft Advies RCE | Herstelplan Landgoed Dorth

Naam	Landgoed Dorth
Adres	Bathmenseweg 16
Postcode/plaats	7216PC Kring van Dorth
Gemeente/provincie	Lochem; Gelderland;
Monumentnummer	516393

Geacht college,

Op 24 januari 2024 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag. Een locatiebezoek heeft plaatsgevonden op 23 mei 2023.

Het plan

Het herstelplan voor Landgoed Dorth bestaat uit een maatregelenplan dat voortkomt uit de eerder opgestelde toekomstvisie. Dit omvat het geheel vernieuwen van de laanbeplanting van de Lange Dyk (van beuken naar eiken), herstel landschappelijke heuvel einde lange dijk, opschonen verwilderde oevers van de vijvers, herplant van dode bomen rondom de vijvers en het gedeeltelijk vernieuwen van de beplanting langs het Grand Canal (van beuken naar eiken), inclusief het vrijmaken van het heuveltje.

Motivering

Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken voor de zorgvuldige planvorming. Eveneens voor het feit dat de cultuurhistorische waarden als belangrijke factor in het toekomstige beheer worden gezien. Tegelijkertijd manifesteert zich op het landgoed ook een grote zorg: de gevolgen van de droogte van de afgelopen jaren zijn op Landgoed Dorth goed zichtbaar in de vele dode bomen. Dit maak ook dat er voor de maatregelen uit het voorliggende herstelplan enige urgentie is.

Tijdens het Provinciale Planoverleg op locatie (23 mei 2023) is het plan uitgebreid besproken en zijn een aantal aandachtspunten meegegeven. Deze punten zijn verwerkt in de huidige aanvraag. Mijn advies is daarom positief.

Vanuit de wens het gebied op zorgvuldige wijze te beheren en bestaande kwaliteiten te behouden en te versterken heeft Natuurmonumenten de afgelopen jaren verschillende onderzoeken uitgevoerd en plannen opgesteld. Zo heeft SB4 in 2012 een Cultuurhistorische analyse met waardering en aanbevelingen opgesteld voor de parkaanleg¹, die door Natuurmonumenten mede als basis is gebruikt voor de 'Toekomstvisie Landgoed Dorth 2014-2032'. Naast cultuurhistorie is daarin ook ruime aandacht besteed aan ecologie, waterhuishouding en natuurwaarden en aan recreatie, gebruik en beheer. In voorjaar 2015 heeft Natuurmonumenten aan SB4 opdracht gegeven om de toekomstvisie uit te werken tot een maatregelenplan, gebaseerd op een ruimtelijke en functionele totaalvisie in de vorm van een streefbeeld.

Ten aanzien van de nieuw aan te planten bomen wordt rekening gehouden met gewijzigde hydrologische situatie van de afgelopen decennia (verdroging als gevolg van landbouwkundige eisen) en de toekomstige veranderingen in de klimatologische omstandigheden. Deze veranderende omstandigheden en het hydrologische perspectief van deze omgeving hebben gevolgen voor het toekomstige beheer van het groene erfgoed. Deze omstandigheden heb ik daarom meegewogen in de totstandkoming van mijn advies.

Het voorliggende maatregelenplan omvat de volgende onderdelen:

- Lange Dyk:

Vellen van de 36 resterende (afstervende) beuken. Over de volledige lengte van de laan (ca. 230 meter) geheel vervangen door ca. 55 eiken.

- Herstel heuveltje einde Lange Dyk:

Opslag wordt verwijderd, erosie door nieuwe olifantenpaden aangepakt door de juiste paden te accentueren en 3 nieuwe linden op de open plekken van de heuvel bijgeplant.

- Herstel oevers vijvers Koepelvijver, Turkse Tentvijver en Tweelingvijvers:

Langs de vijvers wordt de verwilderde en dichtgegroeide opslag verwijderd, zodat de structuren en zichtlijnen van de aanleg weer beter zichtbaar worden. Langs de oevers en op de landschappelijke heuvels rondom de vijvers zijn veel monumentale bomen door de droogte doodgegaan. Op deze plekken worden nieuwe bomen aangeplant die passen bij de karakteristiek van de aanleg. Waar dit kan worden opnieuw dezelfde soorten toegepast (rode beuken). Waar dit niet meer mogelijk is wordt conform het eerdere pre-advies gekeken hoe binnen de karakteristiek van deze aanleg – 'sober chique' - nieuwe soorten kunnen worden gekozen. Conform preadvies: Qua boomsoort zal worden gegaan voor een "sober chique" uitstraling die past bij de uitstraling van het

landgoed. Deze soorten worden aangevuld met enkele exotische bomen die zorgen voor een verschil in vorm, kleur en structuur (verbijzondering vijvers, waar nu ook sprake van is). Het gaat om soorten als zomereik, moeraseik, linde, beuk, rode beuk, haagbeuk, fladderiep en tulpenboom. Op strategische plekken langs de oevers worden conform de oorspronkelijke aanleg nieuwe groepen rododendrons aangeplant. Daarnaast zijn op de landschappelijke heuvels rondom de vijvers veel parkbomen doodgegaan. Het plan is om de ongewenste opslag op de oevers van de vijver te verwijderen. Daarnaast worden op de landschappelijke heuvels nieuwe bomen aangeplant. Dit wordt een ruime kring van linden.

- *Herstel Grand Canal en zichtlijn:*

Het Grand Canal is onderdeel van de zichtlijn vanaf het Huis naar de Bathmenseweg en de boerderij Nijhof. De afgelopen decennia zijn de oevers langs het grand canal dichtgegroeid. Ook de landschappelijke heuvel aan het uiteinde van het grand canal (voormalige molenvijver) is dichtgegroeid. Verder is de opgaande beplanting aan de zuidzijde van het grand canal aan het aftakelen. De beuken die hier staan sterven versneld af. De beuken aan de zuidzijde van het grand canal moeten verjongd worden. De beuken worden geveld en worden 28 nieuwe eiken in rijverband aangeplant. Deze zijn beter bestand tegen de klimaatverandering en verdroging. De zichtheuvel wordt vrijgemaakt van ongewenste begroeiing en krijgt een nieuw element in de vorm van een bankje. De beuken aan de noordzijde verkeren in betere staat en blijven vooralsnog gehandhaafd.

- *Herstel rondeel:*

De ronde uitstulpingen langs de laan – de rondelen – zijn nu overwoekerd met boswilg, meidoorn en sleedoorn. De wens is om deze structuur meer zichtbaar te maken. De verwilderde beplanting wordt verwijderd en in het beheer wordt toegewerkt naar een open plek met grazige vegetatie, zodat de ronde vorm goed zichtbaar is.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

Onze referentie

1490648

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,